

IŠVADA DĖL DEŠINĖS NERIES KRANTINĖS PUSĖS SUTVARKYMO, DVIRAČIŲ IR PĖSČIŲJŲ TAKŲ, VILNIUJE, STATYBOS DARBŲ SU DARBO PROJEKTO PARENGIMU PIRKIMO ATVIRO KONKURSO BŪDU SĄLYGŲ

Advokatų profesinė bendrija Judickienė ir partneriai JUREX (toliau – JUREX) ir „Transparency International“ Lietuvos skyrius (toliau – TILS) yra sudarę paslaugų sutartį, pagal kurią JUREX teikia TILS konsultacines paslaugas viešųjų pirkimų teisės srityje TILS įgyvendinant tarp Vilniaus miesto savivaldybės administracijos ir TILS sudarytą 2017 m. birželio 29 d. sąžiningumo susitarimą.

JUREX atliko „Dešinės Neries krantinės pusės sutvarkymo, dviračių ir pėsčiųjų takų, Vilniuje, statybos darbų su darbo projekto parengimu pirkimo atviro konkurso būdu“ (toliau – Pirkimas) sąlygų projekto (toliau – Pirkimo sąlygos), įskaitant visus jų priedus, įvertinimą ir TILS pateikė savo pastebėjimus bei pasiūlymus. Pasiūlymai ir pastebėjimai taip pat buvo perduoti Pirkimo organizatorių – Vilniaus miesto savivaldybės administracijos ir UAB „Vilniaus vystymo kompanijos“ – atstovams.

JUREX, įvertinusi Pirkimo sąlygų projektą, viso pateikė 187 komentarus (iš jų 47 dėl Pirkimo sąlygų, 140 dėl Pirkimo sutarties). Komentaruose buvo nurodyti konkretūs pastebėjimai bei pasiūlymai dėl galimų pakeitimų.

2018 m. balandžio 30 d. perkančioji organizacija Vilniaus miesto savivaldybės administracija paskelbė Pirkimą (pirkimo numeris 369861).

TILS pavedimu JUREX atliko pirminio Pirkimo sąlygų projekto ir paskelbtų Pirkimo sąlygų lyginamąją analizę.

Toliau pateikiame savo išvadas dėl JUREX kartu su TILS pateiktų pastabų ir siūlymų įtakos paskelbtoms Pirkimo sąlygoms (žr. 1 ir 2 lenteles), t.y. analizuojame, ar pateikti komentarai turėjo įtakos Pirkimo dokumentų turiniui. Pažymime, kad toliau detaliau aptariame ne absoliučiai visų JUREX teiktų komentarų įtaką galutinėms Pirkimo sąlygoms, tačiau tik tų, kurie JUREX nuomone buvo itin svarbūs Pirkimo sąlygų ir Pirkimo teisėtumui.

Motyvuota apžvalga ir pagrindinės išvados pateikiamos toliau.

1 lentelė

Nr.	Pirkimo sąlygų punktas	Svarbiausios pateiktos pastabos/rekomendacijos dėl Pirkimo sąlygų	Pokytis paskelbtose Pirkimo sąlygose
1.	9.2, 9.3	Rekomenduota patikslinti Pirkimo objektą, detalizuoti ir sukonkretinti perkamas paslaugas ir reikalingus darbus, atsisakyti „kiti darbai“ sąvokos.	Į pastabas atsižvelgta iš dalies. Pirkimo sąlygų 9.2. ir 9.3. punktuose reikalingos paslaugos ir darbai detalizuoti bei patikslinti. Atsisakyta sąvokos „kiti darbai“. Vis dėlto, iki galo lieka neaišku, ar archeologiniai tyrinėjimai tikrai bet kuriuo atveju bus reikalingi ir, ar tai tikrai įeina į Pirkimo objektą.
2.	13.	Rekomenduota išskaidyti Pirkimo objektą į atskiras dalis arba pateikti konkretesnius ir pagrįstus argumentus, kodėl skaidymas į atskiras dalis negalimas.	Į pastabas atsižvelgta iš dalies. Pirkimo objekto neskaidymas pagrįstas dėl atskirų atkarpų statybos darbų. Vis dėlto, lieka nepagrįstas Pirkimo objekto neskaidymas dėl statybos rangos darbų ir darbo projekto rengimo paslaugų.
3.	11.1.3.	Atkreiptas dėmesys dėl sąlygos „atkarpa nuo Mindaugo tilto iki Žaliojo tilto (apie 630 m) – 5 (penki) mėnesiai <u>per visą Sutarties laikotarpį</u> “. Nurodyta, kad neaiškus tokio reguliavimo tikslas, kai kiti tarpiniai rezultatai siejami su laikotarpiu, skaičiuojamu nuo sutarties pradžios. Nurodyta, kad, jei norėta, jog visos atkarpos nebūtų tvarkomos tuo pačiu metu, tokiu atveju esama formuluotė to neužtikrina.	Į pastabas atsižvelgta iš dalies. Sąlygos 11.1.2 - 11.1.4. pakeistos ir suvienodintos, nustatant, kad darbai atliekami „per darbams atlikti nustatytą terminą“. Vis dėlto, neaišku, kodėl 11.1.1. punkto sąlygos terminas apibrėžtas nuo statybietės perdavimo - priėmimo akto pasirašymo, kai tuo tarpu kitos atkarpos (11.1.2. - 11.1.4.) per darbams atlikti nustatytą terminą.
4.	25.	Siekiant skaidrumo, rekomenduota tikrinti sub tiekėjų ar ūkio subjektų, kurių pajėgumais tiekėjas nesiremia, pašalinimo pagrindus.	Į pastabas atsižvelgta, patikslinimai atlikti.
5.	32.3.	Rekomenduota patikslinti ir apibrėžti kokia įvykdyta sutartis bus laikoma „savo jėgomis“ įvykdyta sutartimi – t.y., ar su subrangovais, ar be jų. Pastebėta, kad nesant aiškumo, vėliau gali kilti ginčai dėl nelygiaverčio tiekėjų pasiūlymo vertinimo.	Į pastabas neatsižvelgta, sąlyga liko nepakeista.
6.	44.	Rekomenduota pakoreguoti sąlygą ir leisti tiekėjams pasiūlymo galiojimo užtikrinimui pateikti laidavimo draudimo raštą. Pateikti	Į pastabas neatsižvelgta, sąlyga liko nepakeista.

		išsamūs argumentai, kodėl atsisakymas priimti tokį pasiūlymų galiojimo užtikrinimą yra neproporcingas bei ribojantis konkurenciją.	
7.	78.1.	<p>Dėl pasiūlymų vertinimo I kriterijaus: socialinė atsakomybė.</p> <p>Siūlyta: vertinti tiekėjo darbuotojams mokamą mėnesinį darbo užmokestį, o ne valandinį; Pirkimo sutarties nuostatose įtvirtinti kontrolės sąlygas, kurios užtikrintų, kad darbo užmokestis nesumažės sutarties vykdymo metu; patikslinti, kaip skaičiuojamas vidutinis mėnesinis darbo užmokestis; patikslinti sąlygas, kad bus vertinamas ir tiekėjo subrangovų, kurių pajėgumais remiamasi, atitinkamų profesijų darbuotojams mokamas darbo užmokestis.); patikslinti, kaip vertinti, jei jungtinės veiklos partneris yra įsisteigęs užsienio valstybėje, kurioje minimalus darbo užmokestis yra visiškai nenustatytas, arba skiriasi nuo nustatyto Lietuvoje; aptarti situaciją, kaip pasiūlymo vertinimui įtakos turės tokia situacija, kai tiekėjas bus sudaręs tik kefinimų protokolą dėl specialisto įdarbinimo po konkurso laimėjimo; situaciją, kaip pasiūlymo vertinimui įtakos turės tokia situacija, kai tiekėjas specialistus pasitelks sutartiniu, o ne darbo teisinių santykių pagrindu.</p>	<p>Į pastabas iš esmės atsižvelgta.</p> <p>Liko neaptarta situacija, kaip pasiūlymo vertinimui įtakos turės tokia situacija, kai jungtinės veiklos partneriai bus įsisteigę skirtingose valstybėse, kuriose nustatytas minimalus darbo užmokestis yra skirtingas.</p> <p>Neaptarta kaip bus vertinamos situacijos, kai sutartį vykdysiantys specialistai bus pasitelkti ne darbo santykių, o civilinių teisinių santykių pagrindu (pavyzdžiui, paslaugų teikimo sutartis, pagal kurią mokamas ne darbo užmokestis, o paslaugos suteikimo mokestis).</p>
8.	78.1	<p>Dėl pasiūlymų vertinimo II kriterijus: Eismo reguliavimo priemonių taikymo trukmė.</p> <p>Rekomenduota aiškiai apibrėžti sąvoką „eismo reguliavimo priemonės“; nustatyti reikalavimą, kad tiekėjai atitinkamu būdu įrodytų/pagrįstų eismo reguliavimo priemonių taikymo terminą (pavyzdžiui, pareikalaudant tiekėjus aprašyti/detalizuoti, kokius konkrečiai darbus vykdant, kokios konkrečios priemonės ir kiek laiko bus taikomos).</p>	Į pastabas neatsižvelgta, sąlyga liko nepakeista.
9.	39	Siūlyta patikslinti ir nurodyti konkrečius kvalifikacinių reikalavimų punktus, kuriais remiantis nustatytus ekonominio ir finansinio pajėgumo reikalavimus tiekėjas galės įrodinėti subrangovų, ar kitų ūkio subjektų pajėgumais.	Į pastabas atsižvelgta, patikslinimai atlikti.
10.	91	Dėl Pirkimo sutarties įvykdymo užtikrinimo pateikti analogiški argumentai, kaip ir pasiūlymo galiojimo užtikrinimo atveju – nurodyta, kad esama sąlyga neleidžianti pateikti laidavimo draudimo rašto yra neproporcinga ir riboja konkurenciją.	Į pastabas neatsižvelgta, sąlyga liko nepakeista.

11.	54.3 ir sistemiškai 84.	Siūlyta patikslinti, kas yra sąmatiniai skaičiavimai (ar perkančioji organizacija omenyje turi lokales sąmatas). Pateikta rekomendacija, kad iš tiekėjų būtų galima reikalauti, jog sąmatiniai skaičiavimai (lokalinės sąmatos) būtų parengti vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ 6 priedo 5 lentelę (toliau – STR) ir reikalauti, kad skaičiavimuose būtų išskirtos tokios dalys pagal STR (darbo užmokesčio, mechanizmų, medžiagų kainos, tiesioginės ir netiesioginės išlaidos).	Į pastabas atsižvelgta, patikslinimai atlikti. Paašškinta, kas yra sąmatiniai skaičiavimai ir nustatyta jų forma.
-----	-------------------------	--	---

2 lentelė

Nr.	Pirkimo sutarties punktas	Svarbiausios pateiktos pastabos dėl Pirkimo sutarties	Pokytis paskelbtų Pirkimo sąlygų Pirkimo sutartyje
1.	1.2., 3.1.-3.3.	Rekomenduota aiškiai ir detalizuotai apibrėžti darbų atlikimo terminą.	Į pastabas atsižvelgta iš dalies. Terminas patikslintas ir detalizuotas. Vis dėlto, lieka neaišku, kodėl sutarties 3.2.1. punkte nurodytos atkarpos darbai skaičiuojami nuo statybvietės perdavimo – priėmimo akto pasirašymo dienos, tuo tarpu kitos atkarpos – per darbams atlikti nustatytą terminą.
2.	6.1., 6.2., 6.3.	Rekomenduota aiškiai ir tinkamai apibrėžti darbų (galutinio rezultato) perdavimo-priėmimo akto(-ų) pasirašymo tvarką, sąlygas ir terminus.	Į pastabas atsižvelgta iš dalies. Galutinio rezultato perdavimo-priėmimo tvarka patikslinta, tačiau nedetalizuota.
3.	1.19., 1.22.	Rekomenduota patikslinti sąvoką <i>sąmatiniai skaičiavimai</i> bei patikslinti neaiškumą dėl sąmatinių skaičiavimų ir darbų kiekių žiniaraščių tarpusavio santykio.	Į pastabas atsižvelgta.
4.	3.6., 3.7.	Rekomenduota sujungti darbų atlikimo tarpinių terminų pratęsimo ir darbų sustabdymo teises kategorijas.	Į pastabas atsižvelgta iš dalies. Kategorijos sujungtos. Vis dėlto, trūksta sąlygos, kad sustabdžius darbus, terminai pratęsimi sustabdymo laikotarpiui.
5.	6.2., 6.3.	Rekomenduota aiškiai ir tinkamai apibrėžti atliktų darbų (t. y. tarpinių rezultatų) akto pasirašymo tvarką; detalizuoti (sukonkretinti) sąvoką „akto ištaisyimas“; pakoreguoti/panaikinti galimybę atsisakyti priimti darbus su neesminiais trūkumais.	Į pastabas atsižvelgta iš dalies. Tarpinių rezultatų perdavimo akto pasirašymo tvarka detalizuota. Vis dėlto, palikta galimybė nepriimti darbų

			su neesminiais trūkumais (tokia sąlyga būtų laikoma neproporcinga ir neteisėta).
6.	6.1.	Rekomenduota aiškiau apibrėžti suteiktų paslaugų perdavimo-priėmimo ir (ar) suderinimo tvarką ir terminus.	Į pastabas atsižvelgta, patikslinimai atlikti.
7.	9.3.	Rekomenduota vietoje nustatytų 30 d. po statybos užbaigimo (forminimo) sulaikyti galutinį apmokėjimą rangovui, šį mokėjimą sulaikymą susieti su garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimo pateikimu.	Į pastabas neatsižvelgta.
8.	11.2.2.	Rekomenduota patikslinti, kaip praktiškai būtų įgyvendinama užsakovo teisė „neleisti rangovui toliau vykdyti darbų“ ir, kokios pasekmės tokiu atveju kiltų.	Į pastabas neatsižvelgta, sąlyga liko nepakeista.
9.	11.2.4	Rekomenduota patikslinti viešojo intereso tenkinimui reikalingų rangovo faktiškai atliktų darbų (kurių užbaigimas teisiškai dar neįformintas) perdavimo – priėmimo tvarką ir sąlygas.	Į pastabas atsižvelgta, patikslinimai atlikti.
10.	11.2.4	Rekomenduota patikslinti, kokioje stadijoje užsakovas galės reikalauti perduoti tokius darbus: iki statybos užbaigimo akto gavimo, iki darbų perdavimo-priėmimo akto pasirašymo ar dar anksčiau; kam teks tokių darbų atsitiktinio žuvimo ar sugedimo rizika; ar bus pasirašomas koks nors tokių darbų perdavimo-priėmimo aktas.	Į pastabas neatsižvelgta, sąlyga liko nepakeista.
11.	12.2.3.	Rekomenduota patikslinti rangovo teisę sustabdyti darbų vykdymą, jeigu užsakovas nepagrįstai uždelsia atsiskaityti, t.y., ar sąvoka „daugiau kaip 60 kalendorinių dienų neatsiskaito“ reiškia neatsiskaitymą per 60 d. ar pradelsimą atsiskaityti daugiau kaip 60 d. (t. y. 60 + 60 d.).	Į pastabas atsižvelgta iš dalies. Patikslinta, kad rangovas apie šios teisės įgyvendinimą turi pranešti užsakovui raštu. Vis dėlto, liko neaiškus pradelsimo atsiskaityti termino skaičiavimas.
12.	13.1., 13.2.	Rekomenduota aiškiai ir tinkamai apibrėžti užsakovo teisę skaičiuoti delspinigius už terminų pradelsimą; detalizuoti (sukonkretinti) sąvoką „sutartyje nustatyti terminai“.	Į pastabas neatsižvelgta. Liko neaišku, kokie terminai turimi omenyje (tarkime, ar tik galutinis terminas, ar tarpiniai darbų atlikimo terminai, ar ir eismo reguliavimo priemonių taikymo terminai).

13.	12.2.3.	Rekomenduota už rangovo nesavalaikį nustatytų darbų trūkumų pašalinimą skaičiuoti delspinigius nuo nekokybiškai atliktų darbų vertės (kainos).	Į pastabas neatsižvelgta, sąlyga liko nepakeista.
14.	14.4., 14.5.	Rekomenduota numatyti pakeitimo dėl darbų atsisakymo įforminimo tvarką.	Į pastabas atsižvelgta, patikslinimai atlikti.
15.	14.5.3.	Rekomenduota nustatyti, kaip bus keičiama pirkimo sutartis atsiradus būtinybei įsigyti Pirkimo sutarties 1 priede „Sąmatiniai skaičiavimai“ numatytų darbų apimtį, viršijančią pradinę sutarties vertę.	Į pastabas neatsižvelgta, sąlyga liko nepakeista.
16.	16.1.	Rekomenduota įtraukti galimybę rangovui užtikrinti pirkimo sutarties įvykdymą ne tik banko garantija arba užstatu, bet ir laidavimo draudimu.	Į pastabas neatsižvelgta, sąlyga liko nepakeista.
17.	16.2.	Rekomenduota nustatyti, kad sutarties įvykdymo užtikrinimas turi galioti ne 20 mėn., o 16 mėn.	Į pastabas atsižvelgta iš dalies. Nustatyta, kad sutarties galiojimo užtikrinimas turi galioti ne 20 mėn., o 18 mėn.
18.	16.2.	Rekomenduota patikslinti sąlygą dėl sutarties įvykdymo galiojimo pratęsimo.	Į pastabas atsižvelgta, patikslinimai atlikti.
19.	17.4.2.	Rekomenduota patikslinti sąlygą dėl vienašalio sutarties nutraukimo tuo atveju, jei tampa aišku, kad baigti darbus iki tokio termino neįmanoma.	Į pastabas atsižvelgta, patikslinimai atlikti.
20.	17.4.5.	Nurodyta, kad Pirkimo sutarties 17.4.5 p. numatytas atvejis negali būti laikomas rangovo padarytu esminiu sutarties pažeidimu, kadangi jis nėra ir negali būti atsakingas už įsipareigojimų pagal Europos Sąjungos steigiamąsias sutartis ir Direktyvą 2014/24/ES vykdymą.	Į pastabas atsižvelgta, sąlyga panaikinta.
21.	17.7.	Rekomenduota numatyti užsakovo galimybę vienašališkai nutraukti pirkimo sutartį tuo atveju, jei rangovas ilgiau kaip x d. nepratęsia pasibaigusio sutarties įvykdymo užtikrinimo ar draudimo galiojimo.	Į pastabas atsižvelgta, sąlyga papildyta.

22.	17.6.	Rekomenduota detalizuoti užsakovo teisę nutraukti sutartį ne dėl rangovo kaltės.	Į pastabas neatsižvelgta, sąlyga liko nepakeista.
23.	17.8.	Rekomenduota pakoreguoti sąlygą, numatant, kad sutartis gali būti nutraukta, jeigu buvo neteisėtai pakeista, pažeidžiant VPĮ 89 straipsnį.	Į pastabas atsižvelgta, patikslinimai atlikti.
24.	17.5., 17.6.	Rekomenduota pakoreguoti sąlygas dėl vienašalio sutarties nutraukimo dėl vienos iš šalių kaltės, t.y. suvienodinti šalių teises.	Į pastabas neatsižvelgta, sąlyga liko nepakeista.
25.	17.9.2., 3.10.	Nurodyta, kad Pirkimo sutarties 17.9.2 punktą (kuriame numatyta rangovo teisė vienašališkai nutraukti sutartį) prieštarauja 3.13 punktui (kuriame numatytas darbų konservavimas). Taip pat rekomenduota patikslinti, ar Pirkimo sutarties 17.9.2 punkte turima omenyje vieno tęstinio darbų sustabdymo trukmė ar kelių atskirų sustabdymų bendra trukmė.	Į pastabas neatsižvelgta, sąlyga liko nepakeista.
26.	17.9.1.	Rekomenduota patikslinti rangovo teisę vienašališkai nutraukti sutartį, jeigu užsakovas nepagrįstai uždelsia atsiskaityti, taip pat patikslinti, ar sąvoka „negauna apmokėjimo ilgiau nei 60 kalendorinių dienų“ reiškia neatsiskaitymą per 60 d. ar pradelsimą atsiskaityti daugiau kaip 60 d. (t. y. 60 + 60 d.).	Į pastabas neatsižvelgta, sąlyga liko nepakeista.

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą pirminių Pirkimo sąlygų ir paskelbtų Pirkimo sąlygų lyginamąją analizę, darome toliau nurodytas išvadas.

- I. Į didžiąją dalį mažiau reikšmingų pastabėjimų ir komentarų (kurie atskirai neaptarti aukščiau pateiktose lentelėse) prieš skelbiant Pirkimą buvo atsižvelgta.
- II. Paskelbtose Pirkimo sąlygose buvo visiškai atsižvelgta į 4 svarbiausias pastabas/rekomendacijas dėl Pirkimo sąlygų bei 9 dėl Pirkimo sutarties.
- III. Į dalį svarbiausių pastabų/rekomendacijų buvo atsižvelgta iš dalies, t.y. į 3 pastabas dėl Pirkimo sąlygų ir į 6 pastabas dėl Pirkimo sutarties. Vis dėlto, į likusią dalį svarbiausių rekomendacijų buvo visiškai neatsižvelgta, t.y. į 4 komentarus dėl Pirkimo sąlygų ir į 11 komentarų dėl Pirkimo sutarties.
- IV. Iš pateiktų pastabų/rekomendacijų, į kurias nebuvo atsižvelgta, išskirtinos šios svarbiausios, t.y.:
 - 1) nuostatos dėl leistinų pasiūlymo ir sutarties galiojimo užtikrinimo būdų;
 - 2) nuostatos dėl pasiūlymo vertinimo kriterijų;
 - 3) Pirkimo sutarties projekto nuostatos (nėra apibrėžta, kas yra laikoma darbais, aiškiai nereguluoti sutartyje numatytų darbų pratęsimo klausimai, yra neaiškių sąlygų dėl atsiskaitymo, pradelstų terminų skaičiavimo). Tikėtina, kad būtent šios sąlygos gali sukelti

daugiausiai ginčų ateityje, t.y. dėl Pirkimo sąlygų proporcingumo ir tiekėjų konkurencijos ribojimo (pasiūlymo ir sutarties galiojimo užtikrinimo atveju) bei dėl nelygiavėrio pasiūlymų vertinimo.

- V.** Bendra pateiktų pastabų ir pasiūlymų įtaka būtent šio Pirkimo teisėtumui vertintina teigiamai (t.y. į didesnę dalį pastebėjimų atsižvelgta bent iš dalies).

Vis dėlto, teikti pasiūlymai ir pastabos nepaskatino spręsti sisteminių problemų, kurios bus aktualios ir vykdant kitus rangos darbų pirkimus. Pavyzdžiui, tikėtina, kad perkančioji organizacija ir toliau naudos sistemiskai nesutvarkytą rangos sutarties projektą, kurio nuostatos tarpusavyje nedera ar prieštarauja viena kitai, arba perkančioji organizacija neatsisakys perteklinių konkurenciją ribojančių reikalavimų dėl pasiūlymo galiojimo ir sutarties įvykdymo užtikrinimo.

JUREX ir TILS kartu pateiktų pastabų/rekomendacijų įtakos Pirkimo teisėtumui svarbą taip pat siūlytume vertinti nustatčius Pirkimo laimėtoją: apžvelgti Pirkime gautas pretenzijas (dėl ko jos buvo teiktos), teiktus tiekėjų klausimus ir prašymus paaiškinti sąlygas, įvykusius teisinius procesus ar vykdytų atsakingų institucijų patikrinimų rezultatus.

Kilus bet kokiems klausimams dėl pateiktos išvados prašome kreiptis į jos rengėjus.

Parengė

Advokatų profesinė bendrija Judickienė ir partneriai JUREX

Advokatė Karolina Laurynaitė

Advokatas Kęstutis Žičkus

Vyresnioji teisininkė Žydrūnė Biliūnaitė